

Gemeenteraad van Ridderkerk
p/a griffie

Uw brief van:	-	Ons kenmerk:	78563
Uw kenmerk:	-	Contact:	C. Kolf
Bijlage(n):	-	Doorkiesnummer:	0180-451286
		E-mailadres:	k.kolf@bar-organisatie.nl
		Datum:	5 maart 2021

Betreft: Raadsinformatiebrief voorlopige duiding herijking gemeentefonds 2023

Geachte raadsleden,

In deze brief gaan we in op de voorlopige uitkomsten van het herijkingsonderzoek gemeentefonds die 2 februari jl. door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) openbaar zijn gemaakt ([Syntheserapport herijking verdeling gemeentefonds | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)). In aanvulling op de door ons geschetste stand van zaken van het nieuwe verdeelstelsel in onze raadsinformatiebrief van de decembercirculaire 2020 (RIB 26 januari 2021) geven wij in deze brief een nadere korte duiding op de voorlopige uitkomsten voor Ridderkerk. Wij zullen u bij relevante ontwikkelingen opnieuw informeren.

De eerste contouren van de herijking maken zichtbaar dat er voor Ridderkerk een positief beeld uit naar voren komt. Wij benadrukken zeer dat het allemaal nog om voorlopige informatie gaat. Indicatief gaat het voor ons om een voorlopige plus van € 81 per inwoner (tussen € 50 en € 100). Deze eerste uitkomsten geven uiteraard een eerste richting aan maar zeggen nog helemaal niets over de definitieve uitkomst per 2023. Er zijn nog veel onzekerheden en aandachtspunten die wij hieronder nader duiden.

Nadere duiding op voorlopige uitkomsten

- Adviesaanvraag over de nieuwe verdeling van het gemeentefonds is op 2 februari jl. door het ministerie van BZK mede namens staatssecretaris van Financiën aan de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) verstuurd.
- Gelijkijdig zijn ook de voorlopige uitkomsten per gemeente openbaar geworden. Op de website van de rijksoverheid zijn veel stukken gepubliceerd. We verwijzen u naar [de adviesaanvraag ROB](#).
- Na ontvangst van het ROB-advies (streven uiterlijk medio april a.s.) zal BZK naar verwachting de VNG na de meivakantie 2021 om advies vragen.
- De herverdeeleeffecten zijn uitgedrukt in een bedrag per inwoner, zoals gezegd voorlopig + € 81 per inwoner, of wel een voordeel van afgerond € 3,7 miljoen (45.408 inwoners per 2017 x € 81). Het gaat daarbij om de voorlopige optelsom van de gevolgen uit de deelonderzoeken binnen het sociaal domein (+ € 4 per inwoner), het klassiek domein (+ € 160 per inwoner) en de inkomstenverevening (-/- € 83 per inwoner).
- Ook voor het Woonplaatsbeginsel wordt een bedrag per inwoner genoemd. Voor Ridderkerk -/- € 8 per inwoner. Belangrijk is te weten dat hier ook mutaties in lasten tegenover zullen staan die nu niet bekend zijn.

- De voorlopige uitkomsten vloeien voort uit onderzoeksgegevens 2017. Deze uitkomsten worden nog geactualiseerd wat zal leiden tot verschuiving in de herverdeeffecten. De VNG-consultatie zal plaatsvinden op basis van deze geactualiseerde maatstafgegevens en een geactualiseerde omvang van de clusters waaruit de verdeling is opgebouwd.
- Het volgende kabinet neemt een besluit over de invoering van de nieuwe verdeling per 2023. De herverdeeffecten zullen op een nader te bepalen moment definitief worden vastgesteld. Naast het gebruik van de meest actuele maatstafgegevens verwerken de fondsbeheerders dan de budgetmutaties (de zogenaamde taakmutaties) die in de periode tussen onderzoek en invoering van de nieuwe verdeling (2017-2022) hebben plaatsgevonden of zullen plaatsvinden. Deze mutaties dienen immers ook volgens het nieuwe verdeelmodel te worden verdeeld.
- Om gemeenten niet direct met (te) grote herverdeeffecten te belasten wordt een ingroeipad afgesproken. Het ingroeipad bedraagt op dit moment maximaal € 15 per inwoner per jaar, zowel bij voordeel- als nadeelgemeenten met een negatieve respectievelijk positieve uitkomst. Voor nu is deze gemaximeerd op de jaren 2023 t/m 2026, ofwel $4 \times € 15 = € 60$ per inwoner.
- Het verdeelvoorstel is volgens de fondsbeheerders een verbetering ten opzichte van de huidige verdeling, maar zij constateren ook dat de nieuwe verdeling geen oplossing is voor alle knelpunten in de bestuurlijke- en financiële verhouding. De ROB is gevraagd om daarop en op enkele specifieke punten te reflecteren. Het gaat uiteindelijk om een goede balans tussen ambities op maatschappelijke opgaven en het daartoe ter beschikking staande instrumentarium en middelen voor gemeenten. Het besluit tot invoering van de nieuwe verdeling moet dan ook in dit bredere perspectief geplaatst worden. Het is wenselijk dat een volgend kabinet een integraal besluit neemt over de diverse aspecten, waaronder dit verdeelmodel. De fondsbeheerders verzoeken de ROB om hun advies vanuit dit bredere perspectief te geven.
- De herverdeeffecten zijn het gevolg van keuzes die gedurende het proces zijn gemaakt in het benaderen van de kosten van gemeenten en het verevenen van eigen inkomsten. In een aantal gevallen leidt het voorstel tot forse nadelige effecten bij gemeenten. De ROB merkte eerder op dat in het uiterste geval middelen voor specifieke gemeenten moeten worden afgezonderd als het niet in de rede ligt dat gemeenten de effecten zelf kunnen opvangen. Dit wordt nader onderzocht.
- Het uitgangspunt van de VNG is om zo snel mogelijk overgaan tot een nieuwe betere verdeling, maar de financiële positie van gemeenten moet substantieel verbeterd worden voordat een nieuwe verdeling ingevoerd kan worden. Eenvoudig gezegd: 'de koek moet groter'. Zonder gelijktijdige vergroting van de omvang dreigt dit een herverdeling van grote tekorten te worden. Het kabinet kon (of wilde) de koek niet vergroten. Zie link [VNG ledenbrief](#) voor start consultatie. Vanwege de nog lopende gesprekken over de tekorten van gemeenten op jeugd heeft het kabinet dan ook besloten de invoering van de nieuwe verdeling aan het volgende kabinet te laten. Daarom heeft de minister van BZK in december 2020 aangegeven dat de invoering van de nieuwe verdeling opschuift naar 1 januari 2023.
- Het VNG-bestuur heeft na afloop van de algemene ledenvergadering op 12 februari jl. het kabinet een brief gestuurd dat als het kabinet niet op korte termijn gemeenten tegemoetkomt, het VNG-bestuur medio juni in overleg met alle gemeenten zal gaan besluiten welke stappen gemeenten gaan zetten in strijd tegen de 'disbalans tussen enerzijds de wettelijke verantwoordelijkheden en anderzijds de niet-toereikende financiële middelen'. Zie website VNG: [Gemeenten steunen VNG-inzet voor kabinetsformatie | VNG](#)
- Gemeenten hebben massaal hun steun gegeven aan de VNG-resolutie 'Herstel van bestuurlijk en financieel vertrouwen'. Kern van die resolutie is dat de financiële positie van gemeenten eerst op orde moet zijn, voordat met een nieuw kabinet afspraken gemaakt kunnen worden over betrokkenheid van gemeenten bij de ambities van het nieuwe kabinet. Ook moeten de bestuurlijke verhoudingen worden herijkt. Om acute zorgen te verlichten, moet het kabinet voor dit jaar en volgend jaar ook in de buidel tasten. Er zijn tal van moties aangenomen die allemaal draaien om meer geld voor gemeenten, zoals afschaffing van de opschalingskorting, afschaffing van het Wmo-abonnementstarief (of compensatie van het Wmo-nadeel) en structureel 1,7 miljard

euro extra voor de jeugdzorg. Ook wordt aangedrongen op volledige compensatie van de kosten om gemeenten hun regierol te kunnen laten vervullen in het Klimaatakkoord. De VNG vindt het voor dit moment nog onverstandig om aan te geven wat exact het moment is om van de onderhandelingstafel met het Rijk weg te lopen. De VNG streeft ernaar om deze maand afspraken met het kabinet te maken over het oplossen van de incidentele en structurele financiële problemen.

- Samenvattend ziet het proces van de herijking er momenteel als volgt uit: Medio april 2021 streven afronden advies ROB. Februari-maart 2021: Ambtelijke informatiesessies en na meivakantie 2021: bestuurlijke consultatie VNG. Mei/begin juni 2021: advies VNG gereed.

Na de consultatie door het ROB zullen wij inhoudelijk kijken hoe navolgbaar de uitkomsten voor Ridderkerk zullen zijn. Op dat moment wordt door ons gezien welke positie wij in gaan nemen en of wij als gemeente zelf, dan wel via verbanden als bijvoorbeeld de M50-gemeenten, een reactie richting VNG en/of overige betrokken partijen gaan meegeven.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Ridderkerk,

de secretaris

dhr. H.W.J. Klauke

de burgemeester,

mw. A. Attema B.A.

